

Aluehallintovirasto

Yleisten kirjastojen toiminta vuonna 2015

Länsi- ja Sisä-Suomen kirjastotoiminnan alueellinen
vuosiraportti

Linda Mård, Anneli Ketonen ja Marjariitta Viiri

Opetus- ja kulttuuritoimen vastuualue

7/2016

Aluehallintovirastojen julkaisuja
Publikationer från Regionförvaltningsverket

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Opetus- ja kulttuuritoimen vastuualue

Yleisten kirjastojen toiminta 2015: Länsi- ja Sisä-Suomen kirjastotoiminnan alueellinen vuosiraportti
painos:

Linda Mård, Anneli Ketonen ja Marjariitta Viiri

ISSN 2343-3132 (verkkojulkaisu)
ISBN 978-952-5935-27-1 (verkkojulkaisu)

Vaasa 2016

Tekijät Linda Mård, Anneli Ketonen ja Marjariitta Viiri	Julkaisuaika Kesäkuu 2016		
Julkaisun nimi Yleisten kirjastojen toiminta 2015: Länsi- ja Sisä-Suomen kirjastotoiminnan alueellinen vuosiraportti	Toimeksiantaja(t) Opetus- ja kulttuuriministeriö		
Tiivistelmä Tässä julkaisussa on kuvattu Länsi- ja Sisä-Suomen alueen yleisten kirjastojen toimintaa vuonna 2015. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialuetta ovat Etelä-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Keski-Suomi, Pirkanmaa ja Pohjanmaa. Kirjastojen toimintaa peilataan yleisten kirjastojen laatusuositukseen. Tarkastelun kohteina ovat palveluverkko ja taloudellisuus, palvelutarjonta, kokoelmat, henkilöstö ja tilat. Erikseen tarkastellaan lisäksi kirjastotoiminnan hanke- ja kehittämistoimintaa. Tiedot perustuvat yleisten kirjastojen toimintatilastoihin vuodelta 2015 ja yksityiskohtaiset tilastot löytyvät Yleisten kirjastojen tilastotietokannasta .	Toimielimen asettamispäivä -		
Asiasanat yleiset kirjastot, tilastot, Etelä-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Keski-Suomi, Pirkanmaa, Pohjanmaa			
ISSN (painettu)	ISBN (painettu)	ISSN (verkkojulkaisu) 2343-3132	ISBN (verkkojulkaisu) 978-952-5935-27-1
Kokonaissivumäärä 22		Kieli suomi	Hinta
Julkaisija Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto		Paino	

INFORMATIONSSIDA

Publikationer från Regionförvaltningsverket 7/2016

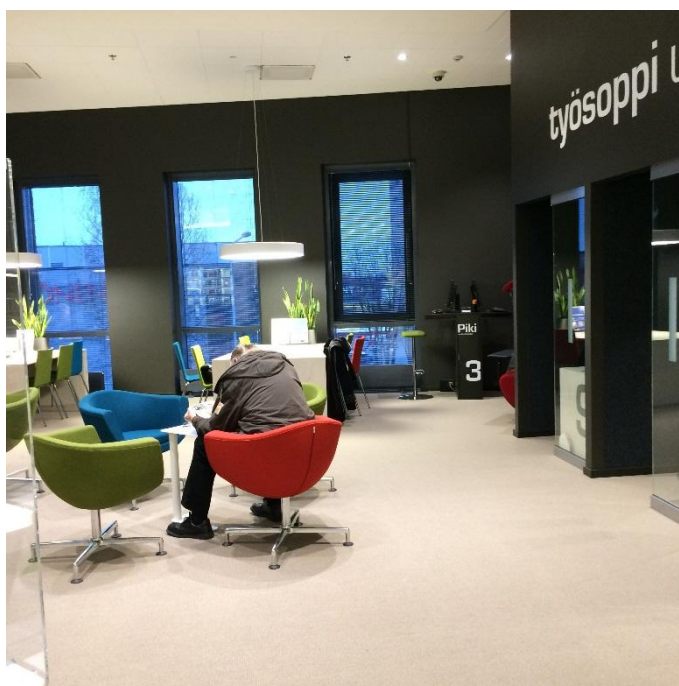
Sammanställd av Linda Mård, Anneli Ketonen och Marjariitta Viiri	Utgivningsdatum Juni 2016		
	Uppdragsgivare Undervisnings- och kulturministeriet		
	Datum för tillsättandet av organet -		
Publikationens titel De allmänna bibliotekens verksamhet 2015: Den regionala årsrapporten för biblioteksverksamheten inom Västra och Inre Finland Text			
Referat I årsrapporten beskrivs bibliotekens verksamhet i området för Västra och Inre Finland. Regionen består av Södra Österbotten, Mellersta Österbotten, Mellersta Finland, Birkaland och Österbotten. Uppgifterna om anskaffning av nytt material, bestånd, användning av bibliotek, personalresurser och omkostnader är hämtade ur Statistikdatabasen för de allmänna biblioteken i Finland. Jämförelser görs med tidigare års statistik. Uppgifterna relateras till Undervisnings- och kulturministeriets kvalitetsrekommendation för allmänna bibliotek. Informationen grundar sig på verksamhetsstatistiken för de allmänna biblioteken 2015. Den detaljerade statistiken finns tillgänglig i Statistik för allmänna biblioteken i Finland .			
Ämnesord allmänna bibliotek, statistik, Södra Österbotten, Mellersta Österbotten, Mellersta Finland, Birkaland, Österbotten			
ISSN (tryckt)	ISBN (tryckt)	ISSN (webbpublikation) 2343-3132	ISBN (webbpublikation) 978-952-5935-27-1
Sidantal 22	Språk finsk		Pris
Utgivare Regionförvaltningsverket Västra och Inre Finland		Tryckeri	

Sisällysluettelo

1.	Toimintaympäristö, kirjastoverkko ja sen muutokset.....	6
2.	Uusiutuvat kirjastokokoelmat	7
2.1.	Uudet kirjat lukuinnon herättäjinä	9
3.	Palvelujen saatavuus ja käyttö	10
3.1.	Sopivat ja riittävät aukioloajat	10
3.2.	Lainaus perustoimintana	12
3.3.	Kirjasto yhteisön kokoontumispaikkana	13
4.	Kirjastotoimen henkilöstötilanne	14
5.	Kirjastopalvelujen kustannukset	15
5.1.	Vaikuttavuus	16
6.	Palvelujen, toiminnan ja osaamisen kehittäminen.....	17
6.1.	Maakuntakirjastoavustukset	17
6.2.	Valtionavustukset kirjastotoiminnan kehittämiseen.....	17
6.3.	Perustamishankkeet	18
7.	Maakunnat ja kirjastokimpat	19
	Lähteet	22
	Kuva 1. Lielahden kirjaston lukupaikka ja urban office.....	6
	Kuva 2. Kirjastoverkon muutokset 2014–2015.....	7
	Kuva 3. Kirjahankintojen jakautuminen 2015	8
	Kuva 4. Kirjastojen uutuushankintojen kehitys 2011–2015	8
	Kuva 5. Kokoelmien uusiutuminen 2015.....	9
	Kuva 6. Lapsille hankitun aineiston ja lasten lainaaman aineiston %-osuudet	10
	Kuva 7. Aukiolotuntien määrä 2011–2015	11
	Kuva 8. Itsepalveluaukiolotunteja tuhatta asukasta kohden	11
	Kuva 9. Lainojen määrä asukasta, työntekijää ja aukiolotuntia kohden.....	12
	Kuva 10. Lainausten kehitys maakunnittain	12
	Kuva 11. Kokonaislainaus / asukasluku.....	13
	Kuva 12. Tapahtumien määrät.....	13
	Kuva 13. Kirjaston tapahtumiin ja koulutuksiin osallistujat tuhatta asukasta kohden	14
	Kuva 14. Kirjastojen henkilöstömäärä.....	14
	Kuva 15. Lielahden kirjaston asiakaspalvelu.....	15
	Kuva 16. Kirjastojen kustannusjakauma	16
	Kuva 17. Hankkeet Länsi- ja Sisä-Suomen alueella 2015.....	18
	Kuva 18. Kirjastokimpat 2015	19
	Taulukko 1. Maakuntakirjastoavustukset ja muut kehittämisavustukset 2015.....	17

Tässä julkaisussa on tietoja Länsi- ja Sisä-Suomen alueen yleisistä kirjastoista vuonna 2015. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialuetta ovat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Pirkanmaan ja Pohjanmaan maakunnat. Tiedot perustuvat yleisten kirjastojen toimintatilastoihin vuodelta 2015. Yksityiskohtaiset tilastot löytyvät [Yleisten kirjastojen tilastotietokannasta](#).

Kirjastojen toimintaa peilataan yleisten kirjastojen laatusuosituksen. Tarkastelukohteina ovat palveluverkko, kokoelmat, henkilöstö ja tilat ja taloudellisuus. Erikseen tarkastellaan lisäksi kirjastotoiminnan hanke- ja kehittämistoimintaa.

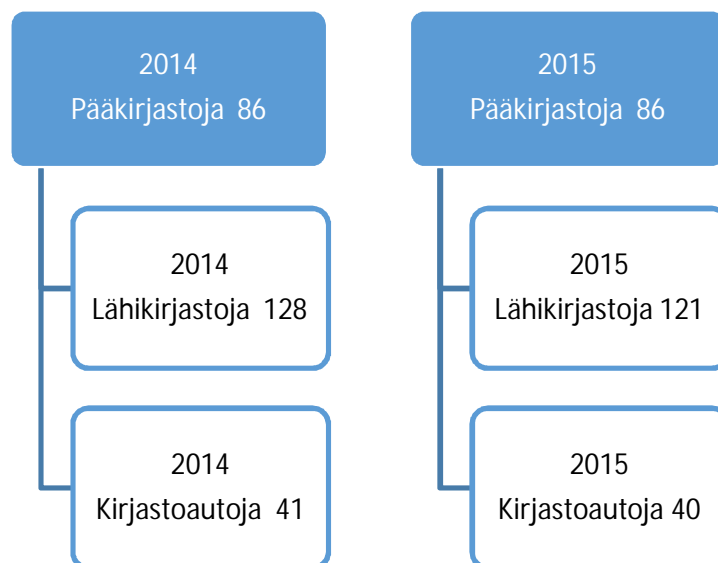

Kuva 1. Lielahden kirjaston lukupaikka ja urban office

1. Toimintaympäristö, kirjastoverkko ja sen muutokset

Länsi-Suomessa oli vuonna 2015 86 kuntaa ja niissä asukkaita yhteensä 1 222 130. Toimintaympäristö vaikuttaa kirjastotoiminnan järjestämiseen. Alle 3 000 asukkaan kuntia oli 18 ja alle 10 000 asukkaan kuntia 53. Suuria, yli 100 000 asukkaan kaupunkeja ovat vain Tampere ja Jyväskylä. Kuntaliitoksia alueella ei tapahtunut vuonna 2015.

Kirjastoverkon muutoksia tapahtui lähinnä isojen kaupunkien lähikirjastoverkoissa. Kirjastoautojen määrä väheni yhdellä. Alueen kirjastoverkko kattaa melko hyvin koko alueen.

Kuva 2. Kirjastoverkon muutokset 2014–2015

Kaikissa maakunnissa maakuntakirjasto (Jyväskylä, Kokkola, Seinäjoki, Tampere ja Vaasa) toimii alueensa kirjastojen kehittämisen, hanketoiminnan ja täydennyskoulutuksen edistäjänä.

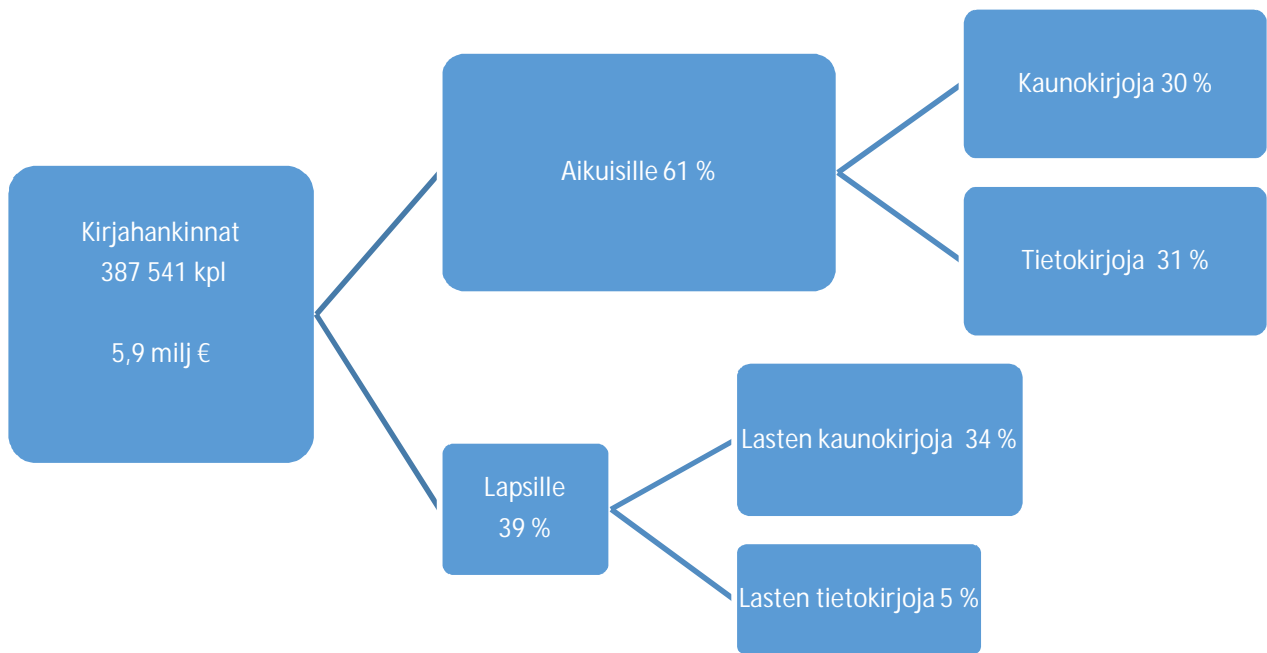
Useimmat kirjastot kuuluvat johonkin kirjastojen yhteistyöliittymään eli ns. kimppaan. Pirkanmaan ja Keski-Suomen kimpat ovat maakunnanlaajuisia. Valtakunnallinen kimpapakartta on luvussa 7.

2. Uusiutuvat kirjastokokoelmat

Länsi- ja Sisä-Suomen alueen kirjastojen kokoelmissa on aineistoa 10 miljoonaa kappaletta. Kirjakoelmista 69 % on aikuisille ja 31 % lapsille tarkoitettuja. Kaunokirjallisuutta kokoelmista on 57 % ja tietokirjallisuutta 43 %. Kokoelmista valtaosa (87,4 %) on kirjoja ja niiden osuus muuhun aineistoon (äänitteet, videot, dvd, blue-ray jne.) verrattuna on pysynyt samana.

Elektroniset aineistot ovat vasta tulossa kirjastoihin. Koko maassa e-kirjoja on noin 124 000. Länsi- ja Sisä-Suomen alueen e-kirjakokoelmista mittavimmat ovat Pohjanmaalla. Muissa LSSAVI-alueen maakunnissa tarjonta on vielä vähäisempää.

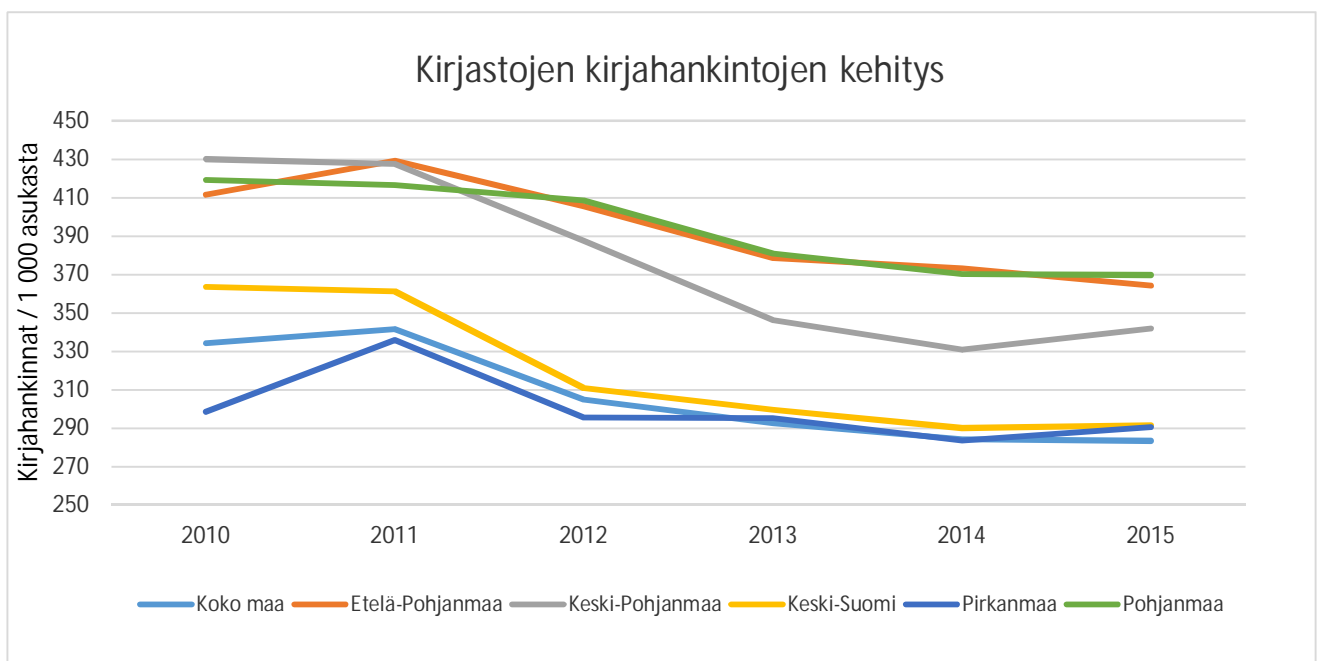
Kirjastojen aineistokulut olivat yli 9,1 miljoonaa euroa (vuonna 2014 9,3 miljoonaa euroa). Uusia kirjoja hankittiin edellisvuoden tavoin 5,9 miljoonalla eurolla. Hankinnat jakautuivat kohderyhmittäin ja kaunokirjojen ja tietokirjallisuuden kesken seuraavasti:

Kuva 3. Kirjahankintojen jakautuminen 2015

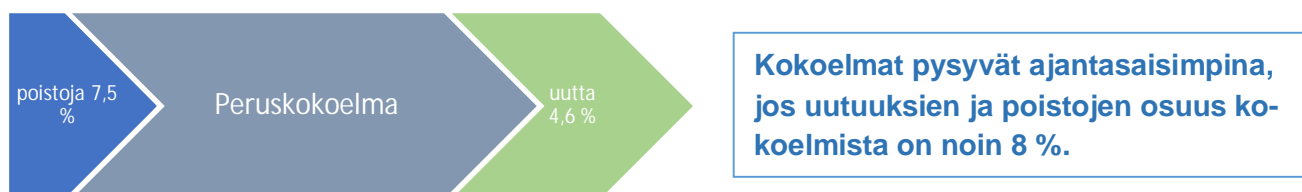
Asiakkaat haluavat lainata kirjastosta uutuuksia. Kirjastossa pitää olla uusia kirjoja, kokoelman pitää olla tuore, kirjojen pitää kiertyä hyvin ja kokoelman pitää olla monipuolinen.

Yleisten kirjastojen laatusuosituksen mukaan tuoreus ja ajankohtaisuus sekä kysyntään vastaaminen onnistuu, jos tuhatta asukasta kohden hankitaan 300–400 teosta vuosittain. Uutuuskirjojen hankintamäärät ovat olleet lievässä laskussa. Kuviossa on kirjojen hankintamäärän kehitys viideltä viime vuodelta.

Kuva 4. Kirjastojen uutuushankintojen kehitys 2011–2015

Kokoelmat uusiutuvat, kun poistojen ja uutuuksien osuus koko kokoelmasta on riittävän suuri. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston alueella uutuushankintojen osuus kokoelmista oli keskimäärin 4,6 % (vuonna 2014 4,4 %). Alueen kunnankirjastoista 63:ssa (kuntia 86) uutuushankintojen suhteellinen osuus oli tätä pienempi. Vanhentuneena ja kuluneena poistettiin kokoelmista 7,5 %. Vain 28 kunnassa poistojen osuus oli yli 7 %. Kokoelmatyöhön pitäisi kiinnittää huomiota, jos sekä hankintojen että poistojen määrät ovat pienet. Silloin uhkana on kokoelmien vanhentuminen.

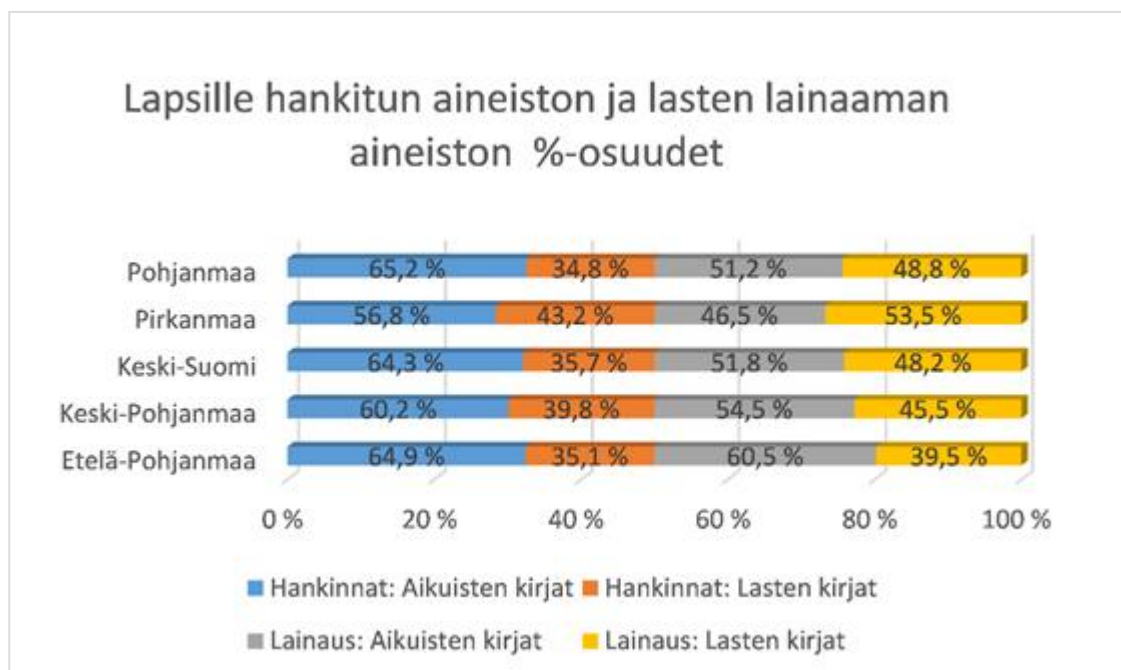
Kuva 5. Kokoelmien uusiutuminen 2015

Lapset lainaavat kirjastoista aineistoa suhteellisesti enemmän kuin heitä varten on hankittu. Kirjastopalvelujen ydintä lapselle on houkutteleva ja runsas tarjonta. Käyttökokemuksilla on vaikutusta tulevaan käyttöön. Lapsi elää tässä hetkessä, hän ei varaa eikä odota. Kysytyimpiä kirjoja tarvittaisiinkin useita kappaleita. Hankintojen tulee olla lasten tarpeiden mukaisia ja hankintamäärien sellaisia, että haluttu kirja saadaan lapsen luettavaksi mahdollisimman nopeasti. Nopealla palvelulla kirjasto voi vaikuttaa lukuhalun heräämiseen ja säilymiseen. Kirjastohenkilöstön persoonallinen palveluote vaikuttaa lasten ja nuorten kirjastossa käymiseen ja lukuintoon.

2.1. Uudet kirjat lukuinnon herättäjinä

Suomen koululaiset ovat kansainvälisillä arvioinneilla mitaten (PISA) hyviä lukijoita. Huoli lukutaidon ja erityisesti lukuhalun rapautumisesta on kuitenkin aiheellinen, kun tulokset ovat heikentyneet. Joka kymmenennellä nuorella on heikko lukutaito. Lukuhalun ja -valmiuksien kehittymisen kannalta on tärkeää, että lapset löytävät mieleistään luettavaa. Kirjastoihin olisikin hankittava riittävästi uutta lastenaineistoa.

Kansainvälinen suositus on, että jokaista alle 15-vuotiasta kohden hankittaisiin vähintään yksi uusi kirja. Kirjojen hankinnoista 38 prosenttia on lapsille suunnattua, mutta alle 15-vuotiaat lainaavat kaikista lainoista lähes 43 prosenttia. Suhde on kaikissa maakunnissa sama. Lapset lainaavat kirjastoista aineistoa suhteellisesti enemmän kuin heitä varten on hankittu. Uusia lastenkirjoja hankittiin 153 100 eli 0,7 kirjaa lasta kohden.

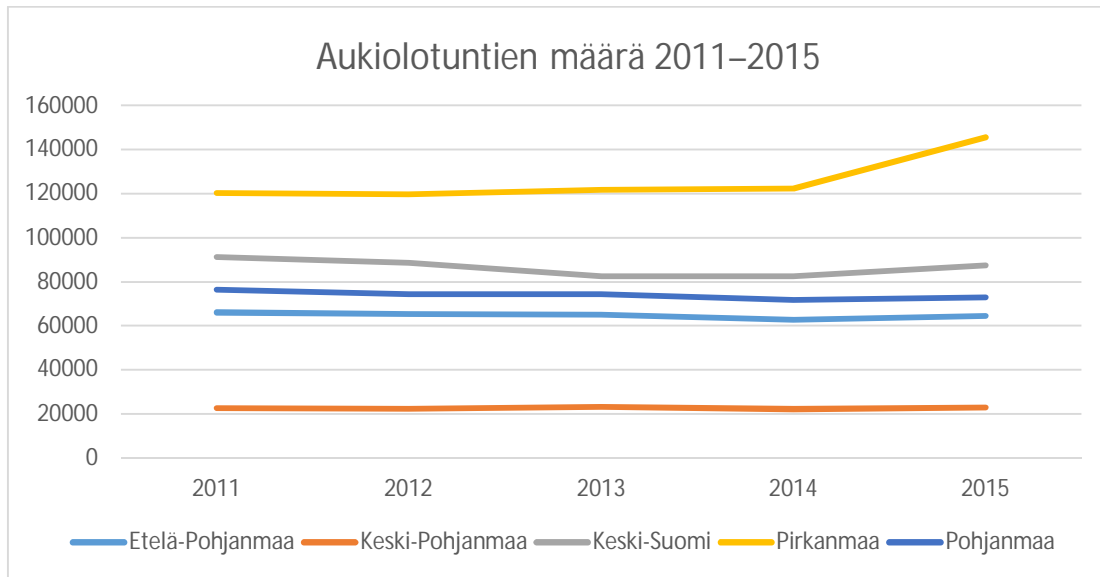
Kuva 6. Lapsille hankitun aineiston ja lasten lainaaman aineiston %-osuudet

Lastenkirjojen lainaus on monissa kunnissa lisääntynyt yleistrendistä poikkeavasti. Lasten lainauksen osuus kokonaislainauksesta on noussut kaikissa Länsi- ja Sisä-Suomen alueen maakunnissa. Kirjastot ja koulut ovat toteuttaneet Lukuinto-hankkeita ja OPS-työ on saattanut niitä yhteistyöhön. Lasten lukemiseen on kiinnitetty useissa tutkimuksissa huomioita. Yhteistyö kirjastojen kanssa on haluttua.

3. Palvelujen saatavuus ja käyttö

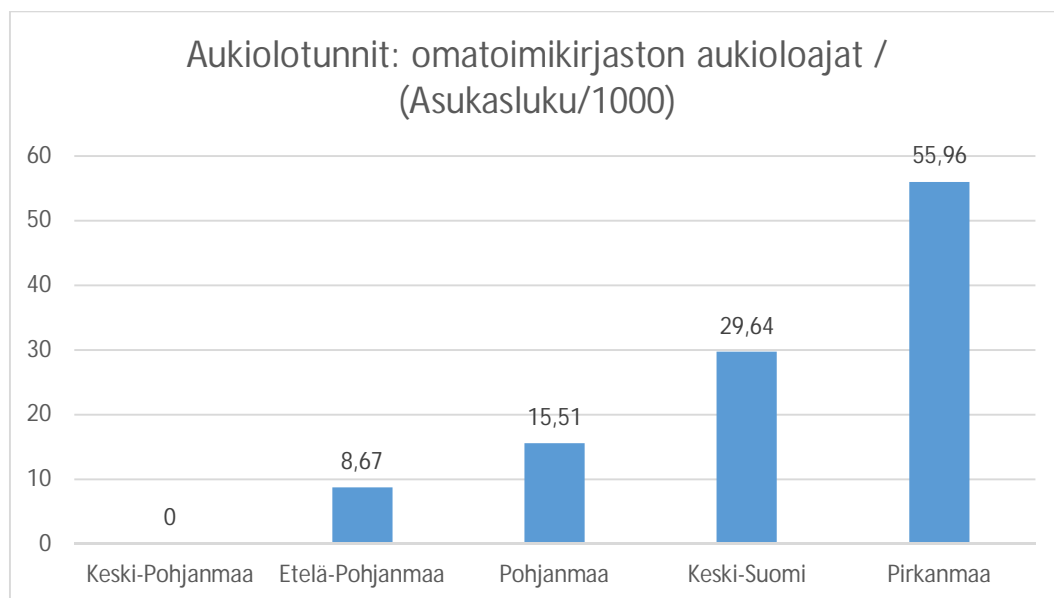
3.1. Sopivat ja riittävät aukioloajat

Palvelujen saatavuuden ja käytön kannalta on oleellista, että kirjasto on auki asiakkaille sopivana aikana. Kirjastot tilastoivat vuosittaisia aukiolotunteja ja vuodesta 2014 lähtien myös ns. omatoimiaikaa. Asukaslukuun suhteutettu aukiolotuntien määrä vaihteli maakunnittain. Kirjastojen tavallisten aukiolotuntien määrä on vähentynyt 20 257 tunnilla mutta omatoimiaika on lisääntynyt edellisvuodesta 46 prosenttia 124 608 tuntiin.

Kuva 7. Aukiolotuntien määrä 2011–2015

Itsepalvelu- eli omatoimikirjasto on palvelumuoto, jolla kirjaston aukioloja halutaan laajentaa niin, että ne sopisivat yhä useammille. Kirjaston tilat ja kokoelmat annetaan käyttöön, vaikka henkilökuntaa ei ole paikalla. Alueen kunnista 15 tarjosi omatoimiseen palveluun tarkoitettua aukioloa. Toiminta on voimakkaimmin lähtenyt käyntiin Pirkanmaalla. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto teki valtakunnallisen selvityksen omatoimikirjastoista vuonna 2015. Julkaisu on ladattavissa osoitteesta: bit.ly/1K44zAQ.

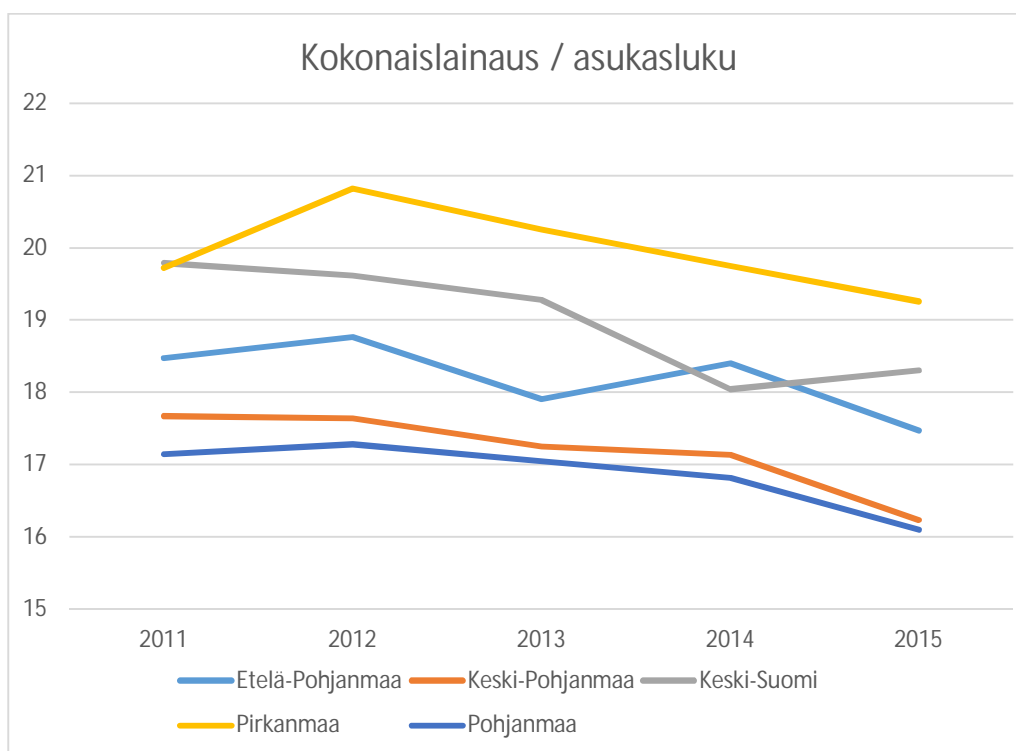
Kuva 8. Itsepalveluaukiolotunteja tuhatta asukasta kohden

3.2. Lainaus perustoimintana

Kirjaston käyttöä mitataan yleisimmin tarkastelemalla lainausten määrää asukasta kohden. Kaikkiaan alueen kirjastoista annettiin vuoden 2015 aikana 21,9 miljoonaa lainaa. Viime vuosien hienoinen alamaäki jatkui mutta suurta muutos ei ollut. Jokainen Länsi- ja Sisä-Suomen alueen asukas lainasi 17,9 lainaa. Lainojen määrä aukiolotuntia kohden oli 55,7. Luku on hienoisessa laskussa edellisvuoteen nähden. Lainan hinta on viiden viime vuoden kuluessa noussut 2,98 eurosta 3,27 euroon.

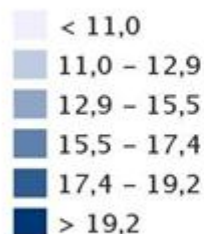
Kuva 9. Lainojen määrä asukasta, työntekijää ja aukiolotuntia kohden

Kuva 10. Lainauksen kehitys maakunnittain

Kunnittainen tilanne on esitetty kuvassa 10. Mitä tummempi sininen, sitä enemmän kunnan kirjastosta lainattiin teoksia asukasta kohti.

Kokonaislainaus
/ Asukasluku

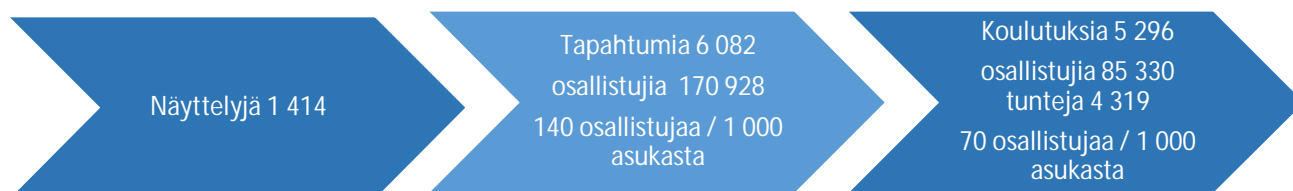

Kuva 11. Kokonaislainaus / asukasluku

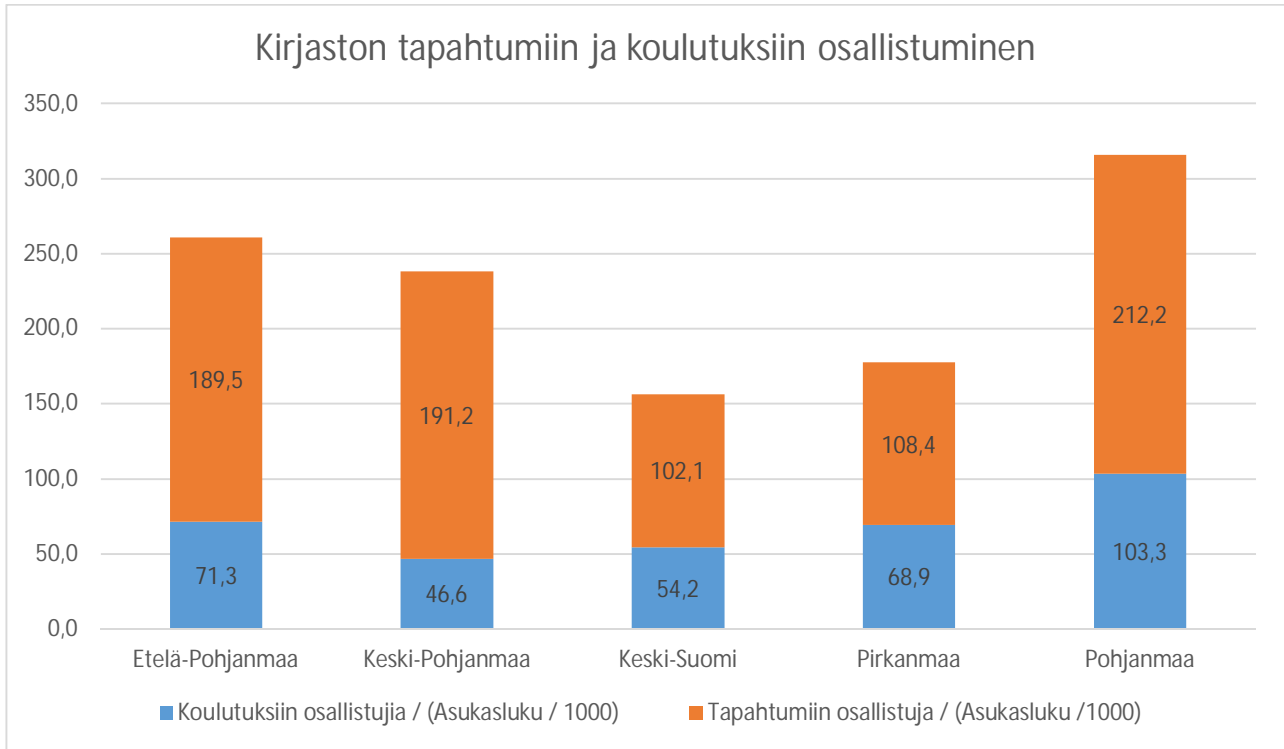
Alueen asukkaat käyttävät kirjastoaan edelleen ahkerasti. Jokainen alueen asukas kävi kirjastossa 8,8 kertaa vuoden aikana. Länsi- ja Sisä-Suomen asukkaista 37,7 prosentilla on kirjastokortti.

3.3. Kirjasto yhteisön kokoontumispaikkana

Kirjasto tuo varsinkin pienellä paikkakunnalla tärkeän lisän paikkakunnan kulttuuritarjontaan. Se on tärkeä tapahtuma- ja kohtaamispaikka. Kirjastojen tapahtumatuotantoa ja koulutustilaisuuksia on tilastoitu vasta vuodesta 2013 lähtien. Sekä tapahtumien että osallistujien määrä on edellisvuodesta kasvanut. Vuoden 2015 mittaan alueen kirjastoissa järjestettiin:

Kuva 12. Tapahtumien määrät

Kuva 13. Kirjaston tapahtumiin ja koulutuksiin osallistujat tuhatta asukasta kohden

4. Kirjastotoimen henkilöstötilanne

Länsi- ja Sisä-Suomen alueen kuntien kirjastojen henkilöstömäärässä ei ole tapahtunut suuria muutoksia. Kirjastopalveluja tuottaa 929 henkilöä. Henkilöstön koulutusrakennetta koskevilla säädöksillä pyritään turvaamaan riittävä osaaminen. Henkilöstöstä 45 prosentilla tulee olla alan korkeakoulutus ja 70 prosentilla on oltava kirjastoammatillinen koulutus. Koulutusrakenne on useimmissa kunnissa asetuksen mukainen.

Kuva 14. Kirjastojen henkilöstömäärä

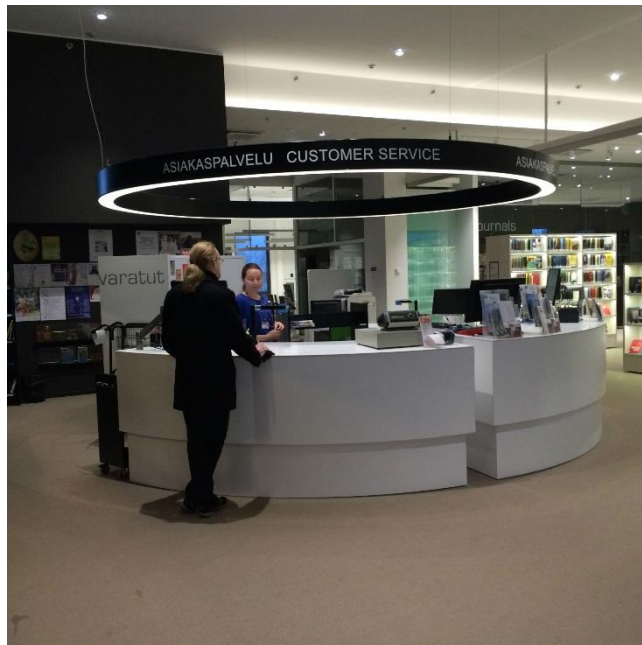
5. Kirjastopalvelujen kustannukset

Kirjastopalvelujen tuottamiseen käytettävissä olevat varat pysyivät edellisvuoden tasolla. Vuonna 2015 käytettävissä oli 71,7 miljoonaa euroa (vuonna 2014 71,4 milj. euroa). Vielä vuonna 2013 toimintakulut olivat 72,4 milj. euroa. Kirjastojen toimintakuluissa on suuria kuntien välisiä eroja. Kulut olivat edellisvuoden tavoin keskimäärin 58,6 euroa per asukas. Kirjastotoimen rahoitus muodostuu kuntien omasta panostuksesta ja valtionosuudesta.

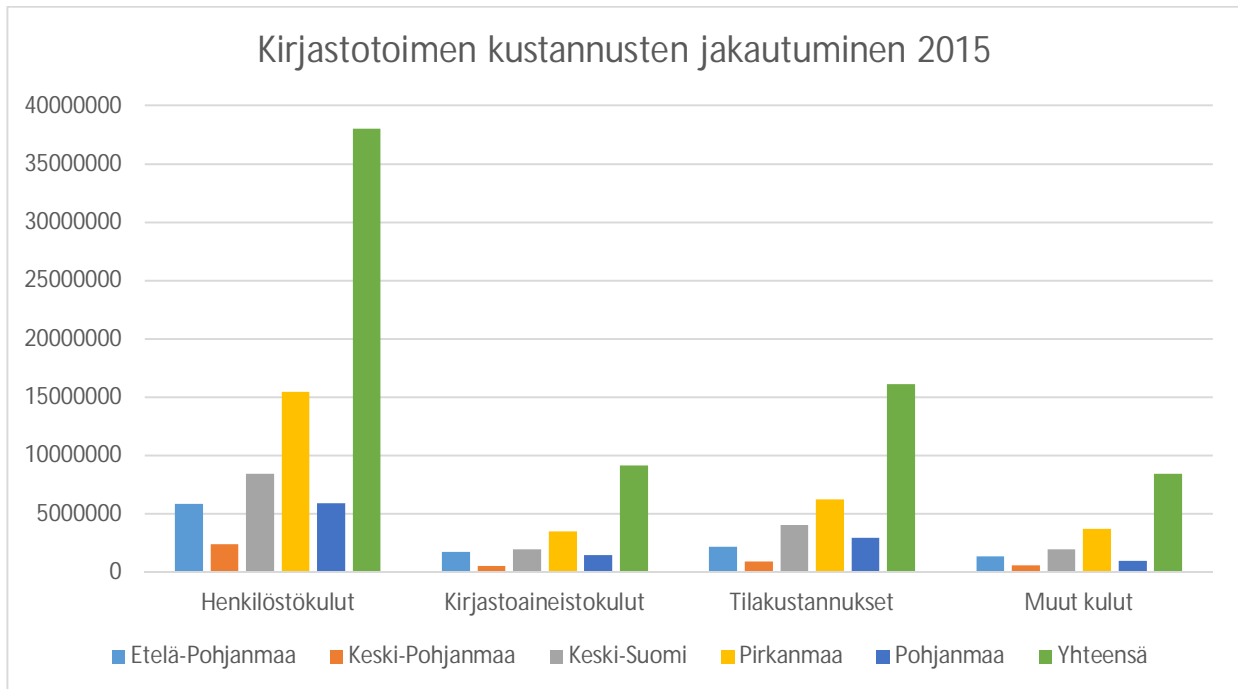
Kunnan peruspalvelujen valtionosuutta myönnetään kunnille mm. erikoissairaanhoidon, terveydenhuollon sekä sosiaali-, opetus- ja kulttuuritoimen palvelujen järjestämiseen. Kunnan peruspalvelujen valtionosuuslainsäädäntö uudistui vuoden 2015 alusta alkaen (laki 676/2014). Valtionosuuden laskennallinen peruste muodostuu ikärakenteen, sairastavuuden ja muiden laskennallisten kustannusten määräytymistekijöiden perusteella. Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyvät myös lisäosat, valtionosuuteen tehtävät vähennykset ja lisäykset ja verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus. Peruspalvelujen valtionosuusprosentti vuodelle 2015 oli 25,44 % ja kunnan omarahoitusosuus oli 3 520,93 euroa/asukas.

Maakuntien välillä kirjastopalvelujen keskimääräisissä asukaskohtaisissa kustannuksissa ei ole selviä eroja.

Kirjastotoimen kustannuseristä suurin on henkilöstömenot. Tilakustannusten osuus on huomattavan suuri ja se on 3,4 prosenttia. Aineistojen hankintakustannusten osuus on 12,7 prosenttia.

Kuva 15. Lielahden kirjaston asiakaspalvelu

Kuva 16. Kirjastojen kustannusjakauma

Taloudellisuus ei ole kuitenkaan ainoa mittari, millä kirjastotoimintaa tulisi tarkastella. Tilastoista eivät näy kirjastopalvelujen hyödyt ja vaikutukset. Kirjastopalvelut tuotetaan alle prosentilla kuntien kokonaismenoista. Kirjastot turvaavat oikeuden tietoon ja tukevat oppimista. Kirjastopalvelujen käyttö ja lukeminen voimaannuttavat yksilöitä ja auttavat ihmisiä ymmärtämään paremmin toisten ihmisten näkökulmia ja ajatuksia.

5.1. Vaikuttavuus

Kuntaliitolla oli vuoden 2015 aikana kirjastoprojekti, jossa teema oli vaikuttavuus. Projektissa tuotettiin julkaisu [Hyötyä, tietoa, elämyksiä](#) – kirjastojen vaikuttavuuden olottuvuuksia, jossa esitellään kunta-esimerkkejä sekä vaikuttavuustutkimuksia Suomessa ja ulkomailla. Julkaisu on tehty Helsingin tietokeskuksen, Helsingin kaupunginkirjaston - Yleisten kirjastojen keskuskirjaston ja kirjastojen valtakunnallisen verkkopalvelun www.kirjastot.fi yhteistyönä. Kirjastojen valtakunnalliseen verkkopalveluun tuli verkkosivusto vaikuttavuudesta, jonne on koottu aiheeseen liittyvää materiaalia kirjastojen käyttöön: <http://vaikuttavuus.kirjastot.fi/>.

6. Palvelujen, toiminnan ja osaamisen kehittäminen

6.1. Maakuntakirjastoavustukset

Jokaisella kunnankirjastoilla on vastuu oman toimintansa kehittämisestä. Maakuntakirjastot toimivat alueidensa kehittämisvetureina ja saavat tätä erityistehtäväänsä varten valtionavustusta. Vuonna 2015 maakuntakirjastoavustusten määrä alueella oli 609 000 euroa. Maakuntakirjastona toimiva kirjasto voi lisäksi hakea muita kehittämisavustuksia kuten muutkin yksittäiset kirjastot ja kirjastojen yhteenliittymät / kimpat.

6.2. Valtionavustukset kirjastotoiminnan kehittämiseen

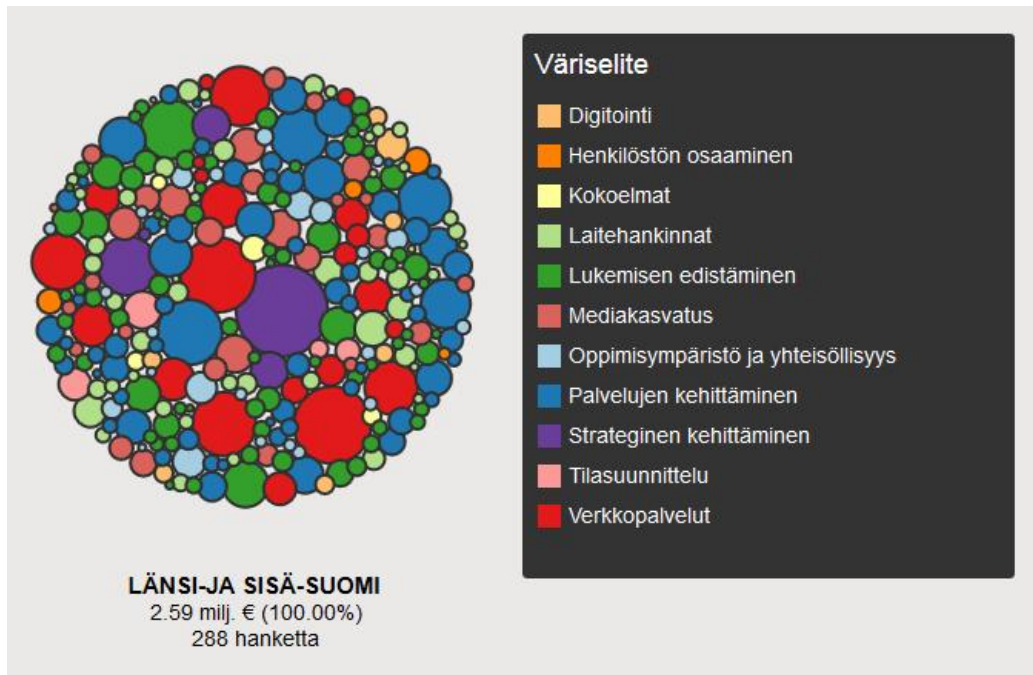
Aluehallintovirasto myönsi valtionavustusta 67 hankkeelle yhteensä 610 000 euroa. Avustusta myönnettiin kirjastopalvelujen ja -prosessien, käyttäjäystävällisten tuotteiden ja palvelujen sekä monikulttuuristen palvelujen kehittämiseen, laitteiden hankintaan, asiakaspalvelun parantamiseen, sähköisten sisältöjen käyttöönoton edistämiseen, lukemisen ja kirjallisuuden harrastamisen edistämiseen sekä Kirjasto kaikille -kumppanuusprojektin (<http://www.celia.fi/kirjastokaikille>) edistämiseen. Myönnettyt valtionavustukset on esitetty taulukossa 1.

Maakunta	Maakuntakirjastoavustus €	Muu kehittämisavustus €	Yhteensä €
Etelä-Pohjanmaa	88 000	192 800	280 800
Keski-Pohjanmaa	70 000	27 400	97 400
Pohjanmaa	107 000	163 000	270 000
Keski-Suomi	148 000	71 500	219 500
Pirkanmaa	196 000	155 300	351 300
Yhteensä	609 000	610 000	1 219 000

Taulukko 1. Maakuntakirjastoavustukset ja muut kehittämisavustukset 2015. Ei sisällä valtakunnalliseksi luokiteltujen, opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamien hankkeiden avustuksia.

Vuodesta 2011 lähtien kirjastojen kehittämiseen tarkoitetut valtionavustukset on haettu kirjastojen hankerekisterin kautta. Viiden vuoden aikana Länsi- ja Sisä-Suomen kirjastot ovat saaneet yhteensä 2,59 miljoonaa valtionavustusta 288 hankkeeseen euroa. Hankkeisiin, hakemuksiin ja loppuraportteihin voi tutustua osoitteessa <http://hankkeet.kirjastot.fi/>.

Hankerekisterin visualisoinnissa eri sisältöiset hankkeet ovat tietyn värisiä ja pallon koko kuvaa hankkeen suuruutta.

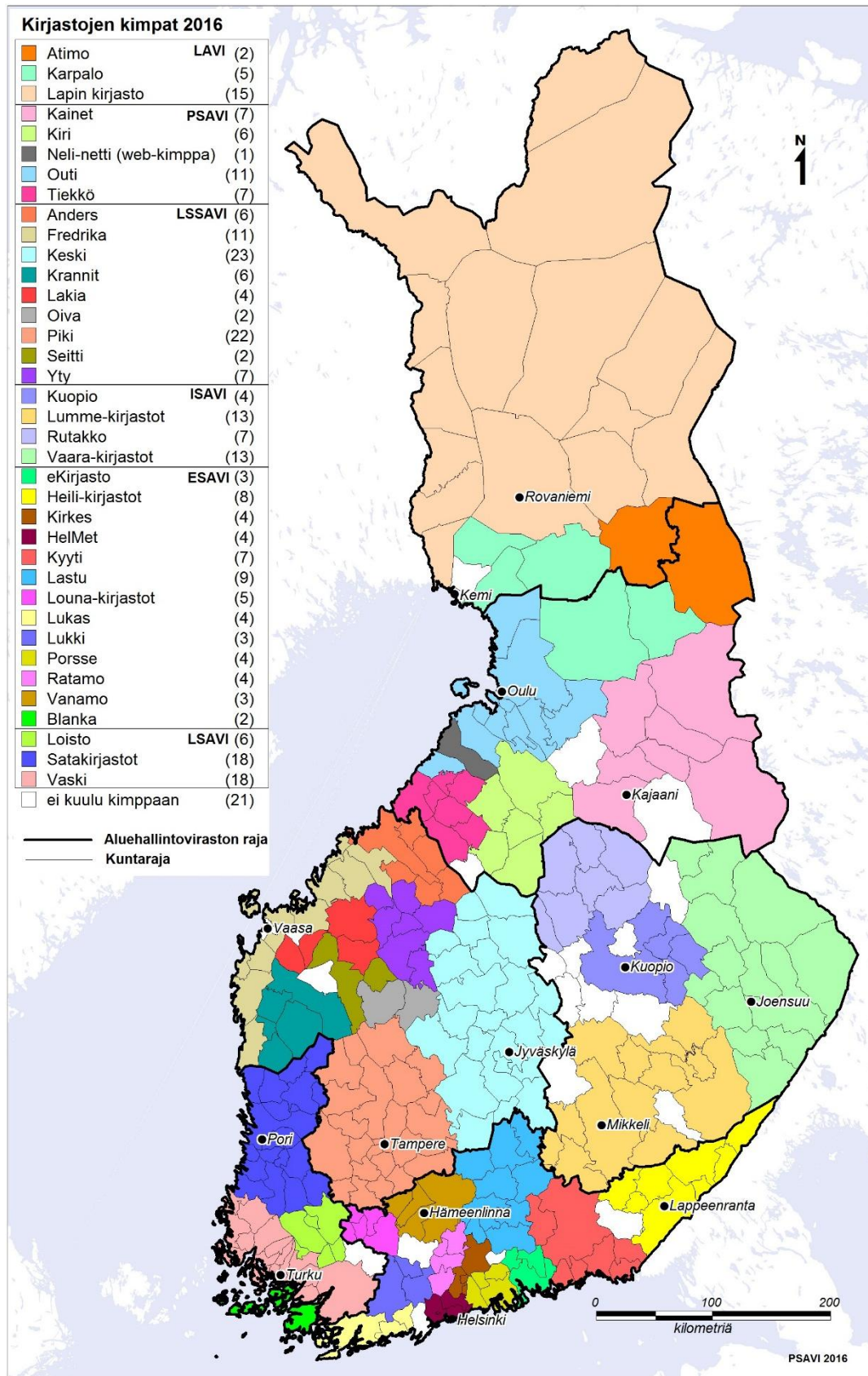
Kuva 17. Hankkeet Länsi- ja Sisä-Suomen alueella 2015

Aluehallintoviraston myöntämän matka-avustuksen turvin kehittämistä haettiin mm. Uumajasta ja IFLA-konferenssista Kapkaupungista. Henkilöstön osaamista kehitettiin sekä maakuntakirjastojen että aluehallintoviraston järjestämän koulutuksen avulla. Täydennyskoulutuspäivien määrä työntekijää kohti on 3,7 päivää.

6.3. Perustamishankkeet

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin (1705/2009) tehtiin perustamishankkeita koskeva muutos, joka tuli voimaan 1.1.2015. Vuonna 2015 aluehallintovirastoissa tehtiin viimeiset kirjastojen perustamishankkeiden valtionavustuspäätökset (Parkano, Vesilahti, Lempäälä, Nokia ja Korsås).

7. Maakunnat ja kirjastokimpat

Kuva 18. Kirjastokimpat 2015

Etelä-Pohjanmaa

- 18 kuntaa
- asukkaita 193 400
- pääkirjastoja 18
- sivukirjastoja 13
- kirjastoautoja 13
- Kirjastokimpat: Oiva, Seitti, Krannit, YTY ja Lakia
- Kokonaislainaus 17,5/asukas
- Kirjastoautolainojen osuus lainoista
- Fyysiset käynnit 8,2/asukas
- Aineistohankinnat 431/1000 as.
- Henkilötyövuodet 0,76/1000 as.
- Toimintakulut 57,3 €/as.

Keski-Pohjanmaa

- 8 kuntaa
- asukkaita 64 549
- pääkirjastoja 8
- sivukirjastoja 5
- kirjastoautoja 1
- Kirjastokimpat: Anders on pääkimppa, Veteli ja Perho kirjastoyhteistyössä Etelä-Pohjanmaan kirjastojen kanssa
- Kokonaislainaus 16,2/asukas
- Kirjastoautolainojen osuus lainoista
- Fyysiset käynnit 9,8/asukas
- Aineistohankinnat 407/1000 as.
- Henkilötyövuodet 0,89/1000 as.
- Toimintakulut 62,7 €/asukas

Keski-Suomi

- 23 kuntaa
- asukkaita 275 360
- pääkirjastoja 23
- sivukirjastoja 29
- kirjastoautoja 9
- Kaikki kunnat kuuluvat Keski-kirjastoihin
- Kokonaislainaus 17,7/asukas
- Kirjastoautolainojen osuus lainoista
- Fyysiset käynnit 8,3/asukas
- Aineistohankinnat 340/1000 as.
- Henkilötyövuodet 0,71/1000 as.
- Toimintakulut 59,3 €/asukas

Pirkanmaa

- 22 kuntaa
- asukkaita 503 382
- pääkirjastoja 22
- sivu-/lähikirjastoja 39

- laitoksissa toimivia kirjastoja
- kirjastoautoja 9
- Kaikki kunnat kuuluvat PIKI-kimppaan
- Kokonaislainaus 19,2/asukas
- Kirjastoautolainojen osuus lainoista
- Fyysiset käynnit 9,4/asukas
- Aineistohankinnat 354/1000 as.
- Henkilötyövuodet 0,76/1000 as.
- Toimintakulut 57,2 €/asukas

Lähteet

Peruspalvelujen arviointi 2015. Kirjastopalvelujen saatavuus. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, 2016. Osoitteessa: <http://www.patio.fi/suodatus?e=134055&m=18751&t=18756&y=18740>

Suomen yleisten kirjastojen tilastot. Osoitteessa: <http://tilastot.kirjastot.fi>

Yleisten kirjastojen hankerekisteri. Osoitteessa: <http://hankkeet.kirjastot.fi>

Yleisten kirjastojen laatusuositus. Osoitteessa: http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2010/Yleisten_kirjastojen_laatusuositus.html